

ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΓΙΑΤΑΚΗ: Η ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟ #ΜΕΤΟΟ ΜΕΣΑ ΣΤΟ «ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΜΠΕΡΝΑΡΝΤΑ ΑΛΜΠΑ»

[vwoman.gr/ioanna-pagiataki-i-via-kata-ton-ginekon-ke-to-metoo-mesa-sto-spiti-tis-mpernarnta-almpa/](https://www.vwoman.gr/ioanna-pagiataki-i-via-kata-ton-ginekon-ke-to-metoo-mesa-sto-spiti-tis-mpernarnta-almpa/)

VWOMAN

January 17, 2022

Με αφορμή την καθηλωτική παράσταση «Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα» που ανεβαίνει στο Φουαγιέ της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών η ταλαντούχα ηθοποιός αποκαλύπτει άγνωστες πτυχές του εαυτού της και σχολιάζει την επικαιρότητα.

Της Σοφίας Αποστολίδου

Είναι κάποια έργα που μοιάζουν πιο επίκαιρα από ποτέ. Ένα από αυτά είναι και «Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα», που αν και γράφτηκε τον περασμένο αιώνα μοιάζει να μιλά για όλα όσα μας σοκάρουν το τελευταίο χρονικό διάστημα: για τη βία με θύματα γυναίκες, τις γυναικοκτονίες, τις έμφυλες διακρίσεις αλλά και τον εγκλεισμό. Με αφορμή το αριστούργημα του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα στο οποίο πρωταγωνιστεί- υποδυόμενη την Πόνθια- η ηθοποιός του ΚΘΒΕ Ιωάννα Παγιατάκη, μιλάει για το κίνημα #metoo, για τα φαινόμενα βίας κατά των γυναικών και τις έμφυλες διακρίσεις, οι αιτίες των οποίων μοιάζουν να μην έχουν μεταβληθεί από την εποχή του Λόρκα και παρουσιάζονται εύστοχα στο «Σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα». Ακόμα, η Ιωάννα Παγιατάκη μιλάει για το δικό της ταξίδι ζωής και το παιχνίδι της μοίρας που την οδήγησε από την Κέρκυρα στη Θεσσαλονίκη και από εκεί στη σκηνή του ΚΘΒΕ.

Τι σας οδήγησε μετά τις πολύπλευρες σπουδές σας να ασχοληθείτε με την υποκριτική τέχνη;

Δεν ξέρω κατά πόσο ήταν συνειδητή η απόφαση μου να παρατήσω τις πανεπιστημιακές μου σπουδές για την υποκριτική. Μάλλον ένα ένστικτο με οδηγούσε, μια εσωτερική ανάγκη να εκφραστώ, μαζί με τη συνάντηση που είχα με ανθρώπους, που εκείνη την εποχή είχαν τις ίδιες αναζητήσεις με μένα στη θεατρική ομάδα του πανεπιστημίου. Μετά από τόσα χρόνια που έχουν περάσει, δεν θα μπορούσα να με φανταστώ κάπου αλλού και νιώθω ευλογημένη για αυτό.

Ποιο ήταν το έναυσμα για να κάνετε ένα ταξίδι ζωής από την Κέρκυρα στη Αθήνα και από εκεί στη Θεσσαλονίκη;

Μεγάλωσα μέχρι τα 17 στην επαρχία, σε μια κλειστή κοινωνία ενός χωριού, μέσα στο πράσινο, το φως, τη θάλασσα, με μια ελευθερία που βιώνουν τα παιδιά που τα περιβάλλει η φύση και ταυτόχρονα με μια μεγάλη τάση φυγής. Έτσι το πανεπιστήμιο ήταν μονόδρομος. Βρέθηκα στην Αθήνα, ήταν ένα μεγάλο δώρο για μένα, εκεί ενηλικιώθηκα με όλη τη σημασία της λέξης, ερωτεύτηκα, ανακάλυψα το θέατρο, σπούδασα στην ιστορική σχολή του θεάτρου. Εμπρός στην εποχή που στιγμάτιζε το ελληνικό θεατρικό γίνεσθαι με τις παραστάσεις του, συναντήθηκα με σπουδαίους θεατράνθρωπους, έγινα κομμάτι τους. Η οικογένεια και το θέατρο με οδήγησε στο ΚΘΒΕ και τη Θεσσαλονίκη ανοίγοντας μου ένα σημαντικό και το πιο ώριμο κομμάτι της ζωής μου. Ίσως να αναζητούσα, πριν μπω στο θέατρο για να παίξω, την εικόνα της θάλασσας των παιδικών μου χρόνων που τόσο απλόχερα μου δίνει αυτή η πόλη. Και να είμαι στο φουαγιέ της ΕΜΣ παίζοντας Λόρκα με υπέροχες ηθοποιούς συναδέλφους σε μια παράσταση που νιώθουμε όλες πολύ περήφανες για αυτήν.

Αυτή τη θεατρική σεζόν σας απολαμβάνουμε στο Αριστούργημα του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα «Στο σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα» που ανεβαίνει από το Κ.Θ.Β.Ε., το οποίο πραγματεύεται μεταξύ άλλων τον εγκλεισμό. Σε τι μοιάζει και σε τι διαφέρει ο εγκλεισμός που βιώνουν οι ηρωίδες του Λόρκα σε σχέση με τον σημερινό εγκλεισμό λόγω πανδημίας;

Οι πρωτοφανείς συνθήκες που βιώνουμε με τα μέτρα εγκλεισμού, απομόνωσης και κοινωνικών αποστάσεων είναι μια αναγκαία σκληρή πραγματικότητα που αφορά όλο τον πλανήτη χωρίς εξαιρέσεις. Σε αντίθεση, ο εγκλεισμός και οι απαγορεύσεις που επιβάλλει η Μπερνάρντα στις κόρες της στο έργο του Λόρκα είναι μια αποδοχή-υποταγή σε μια πατριαρχική κοινωνία, όπου οι κανόνες και οι περιορισμοί δεν αφορούν τους άντρες. Παρόλα αυτά, είτε στις ηρωίδες μας, είτε σε μας σήμερα ο εγκλεισμός σίγουρα προκαλεί συναισθήματα φόβου, ασφυξίας, θυμού, επιθετικότητας, ψυχολογικής κατάρρευσης. Κάπου διάβαζα πως αυτόν τον χρόνο η εγγεγραμμένη ενδοοικογενειακή βία έχει αυξηθεί κατά 20-30%. Μέσα σε αυτήν τη δύσκολη περίοδο γεννήθηκε η δική μας παράσταση, «το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα» εμπνευσμένη και από όλα αυτά που βιώνουμε τον τελευταίο καιρό.

Μεταξύ άλλων «το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα» πραγματεύεται τη θέση της γυναίκας τη δεκαετία του 1930 και κατά πόσο οι γυναίκες καταπιέζονται από τα βαθιά ριζωμένα πατριαρχικά πρότυπα. Έχει αλλάξει ουσιαστικά η θέση της γυναίκας 90 χρόνια αργότερα ή ακόμα εξακολουθούν και υφίστανται έμφυλες διακρίσεις;

Από τότε σαφώς έχουν γίνει σημαντικά βήματα προς την γυναικεία ισότητα, κυρίως όμως θεσμοθετικά. Στην πράξη φαίνεται ότι υπάρχουν δυνάμεις που αντιστέκονται σθεναρά στη ουσιαστική μετακίνηση της κοινωνίας μας σε μια ισότιμη αντιμετώπιση της γυναίκας. Η δεκαετής οικονομική κρίση και επιπρόσθετα η τωρινή υγειονομική, έχει ξεβράσει όλο τον συντηρητισμό και τη μισαλλοδοξία μιας ανδροκρατούμενης κοινωνίας που κρυβόταν πίσω από την επίπλαστη, όπως φάνηκε, κοινωνική ευμάρεια των προηγούμενων δεκαετιών. Τα νούμερα μιλάνε από μόνα τους, 17 γυναικοκτονίες μέσα σε έναν χρόνο.

Ενδεικτικό του έργου του Λόρκα είναι η απόλυτη απουσία οποιασδήποτε αντρικής φιγούρας, θέλοντας να υπερτονίσει τη σκληρότητα της μητέρας που αναλαμβάνει το ρόλο αυτό. Διερωτώμαι αν και σήμερα οι γυναίκες αναγκαζόμαστε να είμαστε εξίσου σκληρές όταν καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε θέσεις ευθύνης.

Δυστυχώς, οι γυναίκες που κατέχουν σημαντικές θέσεις ευθύνης είναι ελάχιστες σε ποσοστό σε σχέση με τους άντρες. Κάποιες πράγματι στην προσπάθειά τους να γίνουν αποδεκτές αναγκάζονται να υιοθετήσουν ανδρικές πρακτικές, παγιδευμένες σε πατριαρχικά πρότυπα εξουσίας ακυρώνοντας την όποια δική τους μοναδική φύση. Κάπως έτσι βλέπω και την Μπερνάρντα, χωρίς να την αθώνω, θύμα και θύτη μαζί, εγκλωβισμένη στους ρόλους που της έχουν δοθεί από έξω. Για να επιβιώσει πρέπει να επιβληθεί με κάθε τίμημα...δεν είναι τρομακτικό αυτό;

Τι μπορούμε να κάνουμε για να συμβάλουμε στην εξάλειψη των φαινομένων βίας κατά των γυναικών είτε στον χώρο της τέχνης, είτε στην Ελληνική κοινωνία.

Παράλληλα με τον συντηρητισμό που μας περιβάλλει, έχει γεννηθεί και η ανάγκη να ειπωθούν τα πράγματα με το όνομα τους χωρίς ντροπή και ενοχές. Το κίνημα “metoo” ξεκίνησε από γυναίκες και ενώθηκε με κάθε φωνή που έχει υποστεί βία και κακοποίηση. Άνοιξε μια μεγάλη κουβέντα. Μας έμαθε ότι μπορούμε να μιλήσουμε και να ακουστούμε, μας έμαθε να μην αδιαφορούμε για το τι γίνεται στο διπλανό διαμέρισμα, ότι ναι θα τιμωρηθεί ο θύτης. Τώρα αν με ρωτάς αν το θέατρο μπορεί να συμβάλλει στη εξάλειψη της βίας θα σου απαντούσα μέσα από δυο θεατρικές μου εμπειρίες με θέμα την κακοποίηση, το «Festen» του Βίντεμπεργκ και τώρα «Το Σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα» του Λόρκα, πως αν μη τι άλλο, ανοίγουν τον διάλογο.

Watch Video At: <https://youtu.be/0aEZ5b-Pzp8>

INFO:

«Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα» του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα στο στο Φουαγιέ της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. από το Κρατικό Θεάτρου Βορείου Ελλάδος-

Ταυτότητα παραγωγής

Μετάφραση: Νίκος Γκάτσος

Σκηνοθεσία / Προσαρμογή κειμένου / Μουσική επιμέλεια: Εύη Σαρμή

Σκηνικά / κοστούμια: Αλέξανδρος Πιεχόβιακ

Μουσική: Κωστίκα Τσολάκου (Kostika Collaku)

Επιμέλεια κίνησης / Χορογραφία: Ιωάννα Δεμερτζίδου

Φωτισμοί: Άρης Βακός

Μουσική διδασκαλία: Χρύσα Τουμανίδου

Επιμέλεια σκηνικού & φροντιστηριακού υλικού: Άννα Μαρία Βάσιακ

Βοηθός σκηνοθέτη / Κινησιολόγος: Μάρα Μαλγαρινού

Οργάνωση Παραγωγής: Αθανασία Ανδρώνη

Διανομή

Μπερνάρντα Άλμπα: Μαρία Χατζηιωαννίδου

Μαρία Χοσέφα: Λίλιαν Παλάντζα

Ανγκούστιας: Χρύσα Ζαφειριάδου

Μαγδαλένα: Μομώ Βλάχου

Αμέλια: Ελένη Θυμιοπούλου

Μαρτίριο: Ιωάννα Δεμερτζίδου

Αδέλα: Χρυσή Μπαχτσεβάνη

Πόνθια: Ιωάννα Παγιατάκη

Υπηρέτρια: Ελευθερία Αγγελίτσα / Αίγλη Κατσίκη

Κορίτσι: Μάρα Μαλγαρινού

Την εικαστική αποτύπωση της αφίσας υπογράφει η Σιμώνη Γρηγορούδη

Αγορά εισιτηρίων: <https://www.viva.gr/tickets/theater/ems/to-spiti-tis-bernarnta-almba/>

Πληροφορίες παράστασης: <https://www.ntng.gr/default.aspx?lang=el-GR&page=24>